

Startnotitie 'Beleidskader Jeugd'

Inhoudsopgave

Over deze startnotitie	3
Inleiding	3
Wettelijke verplichtingen en beleidsvrijheid.....	5
Visie en doelen	7
Keuzemogelijkheden	7
Monitoren en sturen op effecten.....	15
Financiën	15
Relatie met de visie, ander beleid en het coalitieakkoord	17
Betrokkenen en participatie	18
Tijdslijn	18

Over deze startnotitie

De visie Sociaal Domein is de basis en vormt het uitgangspunt voor het nieuwe beleidskader voor Jeugd (2024-2030). Naast de Visie Sociaal Domein biedt de [evaluatie van de agenda Jeugd \(2019\)](#) input voor deze startnotitie. Deze startnotitie is ter voorbereiding op het nieuwe beleidskader Jeugd. De notitie legt het college keuzes voor die richtinggevend zijn voor het nieuwe beleid over dit thema. Met deze startnotitie geven we uitvoering aan de aanbevelingen in het Raadsonderzoek Wmo Welzijn om de raad eerder en intensiever te betrekken bij beleidsvorming. Het beleidskader Jeugd krijgt een looptijd van 6 jaar. Op deze manier willen we op basis van vertrouwen langdurig afspraken maken met onze partners.

We bouwen voort op de ambities uit het coalitieakkoord door inzet van meer opvoedcoaches en jongerenwerk, meer inzet op pleegouders- en steunouders en het versterken van de samenwerking met de huisartsen en zorgaanbieders. De beweging die wij vanuit de Visie Sociaal Domein en het coalitieakkoord voor ogen hebben is gericht op normaliseren. Om dit te bereiken wordt het nieuwe uitgangspunt **collectief waar het kan en individueel waar het moet**. We voeren een maatschappelijk gesprek over hoe we normaliseren invullen en waar kansen liggen om algemene voorzieningen of collectief aanbod te creëren. Hierdoor willen we bereiken dat kinderen zoveel mogelijk in het gewone leven geholpen worden, minder kinderen gebruik maken van geïndiceerde jeugdhulp en de kosten meer beheersbaar worden. Deze verandering willen we realiseren door de pedagogische basis verder te versterken, voor een deel zelf hulp te verlenen en ons preventieve aanbod uit te breiden en gericht in te zetten.

Inleiding

In de Visie Sociaal Domein 'Wij zijn Hilversum' staat centraal dat Hilversum een stad is voor iedereen. We willen graag dat inwoners zich met elkaar verbonden voelen en naar elkaar om kijken. Daarbij horen gezonde buurten met goede voorzieningen en sterke informele netwerken. Dit draagt bij aan een prettige samenleving en is tegelijkertijd nodig, omdat de houdbaarheid van toegankelijke ondersteuning steeds meer onder druk staat. We zien een toenemende (jeugd)zorgvraag, kansenongelijkheid en een groeiende bestaansonzekerheid. Tegelijkertijd is er een schaarste aan personeel en middelen. Dit geeft noodzaak tot verandering.

Jeugdhulp

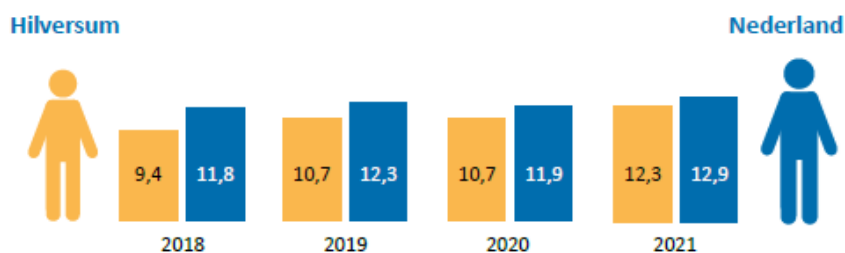
Aan het begin van deze eeuw maakte 1 op de 27 jeugdigen onder de 18 jaar gebruik van jeugdhulp. Dat steeg naar 1 op de 10 in 2015 en 1 op de 7,8 op dit moment (landelijke cijfers NJI).

Het percentage jongeren met jeugdhulp neemt ook in Hilversum sterk toe (zie figuur 1), evenals de kosten (zie figuur 2). De stijging zit vooral in lichte vormen van jeugdhulp. Dit heeft te maken met maatschappelijke oorzaken zoals:

- Prestatiedruk. In 2021 gaf 51% van de jongeren in Hilversum aan zich (zeer) vaak gestrest te voelen.
- Een hoge geluksnorm.
- Medicalisering.
- Individualisering.
- Eenzaamheid. Afgelopen jaar gaf 13% van de jongeren in Hilversum aan zich vaak tot altijd eenzaam te voelen.
- Toename van het aantal (complexe) scheidingen. In 60-70% van de gezinnen met een jeugdbeschermingsmaatregel is sprake van een (complexe) scheiding. Complexe scheidingen kunnen leiden tot vechtscheidingen waar kinderen (veel) last van kunnen hebben.
- Social media.

Bron: Nederlands Jeugd Instituut en aangevuld met cijfers GGD Jeugdmonitor Hilversum 2021.

Figuur 1: Jongeren met jeugdhulp, % jongeren tot 18 jaar

Figuur 2: Jeugdlasten in Hilversum

2019	16.975.343
2020	18.989.512
2021	21.099.885
2022	23.721.304

De toename van kinderen in jeugdhulp zorgt ervoor dat de kwaliteit en toegankelijkheid steeds meer onder druk komt te staan. Zorg is niet altijd beschikbaar en er zijn wachtlijsten. Er is krapte op de arbeidsmarkt zowel in het jeugdveld als in het onderwijs.

We moeten, meer dan voorheen, anders gaan kijken naar jeugdhulp. Jeugdhulp is niet altijd de oplossing, soms zijn er (onderliggende) andere problemen zoals armoede, huisvestingsproblemen of GGZ-problematiek bij ouders. Dan is het belangrijk daar iets aan te doen. Het is noodzakelijk niet alleen naar het kind te kijken, maar juist naar de gehele context waar het kind zich in bevindt. Soms is het probleem collectief laagdrempelig op te lossen i.p.v. met individuele jeugdhulp. Wijken, buurten, sportverenigingen en andere ontmoetingsplekken zijn belangrijke vindplaatsen. In het bijzonder heeft het onderwijs een signalerende en ondersteunende functie. Hierbij valt te denken aan het aanbieden van jeugdhulp binnen het onderwijs (o.a. onderwijs- jeugdarrangementen) en het gezamenlijk creëren van collectief aanbod op basis van ondersteuningsbehoefte binnen het onderwijs (bv. de inzet van jeugdcoaches op VO-scholen). Het onderwijsbeleid wordt gevat in de Hilversumse Educatieve Agenda (HEA) die in 2023 wordt geëvalueerd en geactualiseerd. Vanuit jeugd zoeken we de aansluiting bij de HEA.

Van zorg en ziekte naar gedrag en gezondheid

Met deze startnotitie zetten we in op de omslag van Zorg en Ziekte (ZZ) naar Gedrag en Gezondheid (GG). Deze beweging is benoemd in de Visie Sociaal Domein. We gaan meer investeren in preventie, welzijn, werk en wonen, zo dicht mogelijk bij mensen thuis en in de wijk. Onderdeel hiervan is dat we in willen zetten op het verbeteren van de mentale gezondheid en veerkracht van gezinnen en jeugdigen. Deze maatschappelijke verandering voeren we uit samen met partners zoals de huisartsen, zorgaanbieders en maatschappelijke organisaties. Met deze werkwijze pakken we als gemeente ook een actieve rol op het thema (publieke) gezondheid.

Figuur 3: ZZ naar GG

Context landelijke Hervormingsagenda Jeugd

De landelijke Hervormingsagenda Jeugd heeft als doel de verbetering van de jeugdhulp en een financieel beheersbaar en duurzaam jeugdstelsel. Onderwerpen hierin zijn:

- Reikwijdte, wat valt wel en niet onder de Jeugdwet
- Jeugdhulp steviger verbinden aan aanpalende domeinen: onderwijs, volwassen GGZ, bestaanszekerheid
- Stevige lokale teams en toegang
- Terugdringen residentiële jeugdhulp: zo thuis mogelijk
- Kwaliteitsverbetering en blijvend leren
- Verbeteren regionale samenwerking en landelijke contractering specialistische zorg
- Eenvoudiger uitvoering en inkoop, minder administratieve lasten en aanpak negatieve effecten marktwerking
- Verbeteren inzicht in het functioneren van het jeugdstelsel met data en monitoring

Context landelijk Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Het landelijk Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming is erop gericht dat de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling (0-100 jaar) effectiever vorm gaat worden gegeven. In plaats van het huidige estafette-model gaan we naar gezamenlijke regie tussen de gemeente en veiligheidspartners in gezinnen waar onveiligheid speelt. Het gaat hierbij ook om een integrale domeinoverstijgende aanpak binnen het Sociaal Domein.

Wettelijke verplichtingen en beleidsvrijheid

Uitgangspunt in de Jeugdwet is dat jeugdhulp is bedoeld voor kinderen die worden belemmerd in hun ontwikkeling door (een combinatie van) opvoedings- of gezinsproblematiek, psychische problemen, leerproblemen of een verstandelijke beperking. In de Jeugdwet staan de taken van gemeenten. Deze taken zijn leidend bij het opstellen van het beleidskader. De gemeenten moeten in ieder geval:

- jeugdhulp van goede kwaliteit aanbieden;
- preventie, ondersteuning, hulp en zorg regelen;

- voorzieningen op het gebied van jeugdhulp treffen (jeugdhulpplicht);
- jeugdbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering organiseren;
- maatregelen voor de aanpak van kindermishandeling nemen;
- de samenwerking met andere sectoren zoals zorg, onderwijs, veiligheid opzoeken.

Beleidsvrijheid voor gemeenten ligt in de keuzes in het leggen van accenten in het voorliggende veld (zoals het inrichten van een pedagogische basis en preventie), het inrichten van de toegang tot de jeugdhulp en de wijze waarop samenwerking met andere sectoren wordt ingericht. Dit doen we lokaal.

Daarnaast zijn gemeenten ook verantwoordelijk voor de inkoop van jeugdhulp en zien ze toe op de kwaliteit. Dit deel van de uitvoering van de Jeugdwet is regionaal belegd, dit betreft hoofdzakelijk de inkoop en het contractbeheer van jeugdhulp. De inkoop van jeugdhulp is gerealiseerd voor de duur van 8 jaar, tot 2029. Ook is er een regionaal programma Jeugd & Onderwijs, waar we samenwerken aan o.a. normaliseren, voorbereiden op de Hervormingsagenda Jeugd, het Toekomstscenario kind- & gezinsbescherming en de aanpak wachttijden. Op de thema's/onderwerpen waar de regionale samenwerking voordelen biedt en ons versterkt, maken we er gebruik van.

Belangrijke definities in deze startnotitie

Onder **jeugdhulp** verstaan we begeleiding thuis bij problemen in het gezin (ambulante jeugdhulp), pleegzorg (hulp door pleegouders), jeugd-ggz (hulp voor kinderen met psychische problemen), jeugdzorg voor kinderen met een verstandelijke beperking, jeugdzorgplus (hulp voor jongeren met ernstige problemen in een gesloten setting), hulp in een instelling voor jeugd- en opvoedhulp, ondertoezichtstelling en voogdij/ jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Normaliseren past in een breed gezondheidsconcept, waarbij problematiseren wordt tegengegaan. Bepaalde situaties horen bij het gewone leven en hoeven niet altijd met een 'traject' te worden opgelost. We kijken naar manieren hoe we inwoners kunnen ondersteunen zonder 'trajecten', bijvoorbeeld door gebruik te maken van een breder sociaal vangnet. Waar dat nodig is, bieden wij de nodige ondersteuning. (Amendement Visie Sociaal Domein A23/58)

De **pedagogische basis** bestaat uit alle contacten, sociale relaties en leefomgevingen die bijdragen aan het opgroeien, het opvoeden en de ontwikkeling van kinderen. In deze startnotitie leggen we de focus op het voorveld, d.w.z. kinderwerk, jongerenwerk, opvoedcoaches en Praktijkondersteuner Jeugd. Voor een goede pedagogische basis is ook een sterke binding met de breder sociale basis randvoorwaardelijk (o.a. Wmo, armoede, schulden, minima, volwassen-GGZ, veiligheid, fysieke leefomgeving).

Met **preventie** bedoelen we problemen voorkomen, beginnende problemen in goede banen leiden en voorkomen dat problemen terugkomen.

- Universele preventie: richt zich op alle jeugdigen en hun opvoeders.
- Selectieve preventie: richt zich op groepen jeugdigen en opvoeders met een verhoogd risico op problemen.

Toegang tot jeugdhulp betekent dat jongeren toegang krijgen tot de hulp die ze nodig hebben. In de wet staat dat gemeenten de toegang tot jeugdhulp moeten organiseren zodat gezinnen weten waar zij terecht kunnen met hun vragen. Zij zorgen ervoor dat jongeren de hulp krijgen die ze nodig hebben. Naast de lokale teams kunnen gezinnen ook jeugdhulp krijgen via de huisarts, jeugdarts en medisch specialist.

Team Jeugd is het (toegangs)team van de gemeente Hilversum dat onderzoek doet, indicaties stelt voor jeugdhulp en regie voert (bij meervoudige problematiek).

Met het **lokaal team** wordt het team bedoeld dat vanuit het (landelijk) Toekomstscenario nauw in contact komt te staan met het regionaal veiligheidsteam. In Hilversum gaat dit om alle teams van

het Sociaal Plein (jeugd, Wmo, participatie, armoede, schulden). De komende maanden wordt, binnen het regionaal proces, nog een beter passende definitie uitgewerkt over het lokaal team. Deze wordt nog geformuleerd en opgenomen in het nieuwe beleidskader Jeugd.

Visie en doelen

In de Visie Sociaal Domein *Wij zijn Hilversum* staan de drie onderstaande opgaven benoemd met daaraan gekoppelde lange termijn doelen. Deze opgaven en doelen gelden voor de gehele breedte van het sociaal domein. Deze startnotie Jeugd en het daaropvolgende beleidskader ziet toe op de uitwerking van een deel van deze opgaven en doelen, zie hieronder in **dikgedrukt** aangegeven. De overige opgaven en doelen krijgen een plek in het beleid over Wmo, onderwijs en werk en inkomen

We ondersteunen gezinnen domeinoverstijgend, dus we werken integraal aan meerdere doelen binnen het sociaal domein. We werken bijvoorbeeld met onderwijs-jeugd arrangementen in bepaalde scholen waar veel zorgvragen zijn. De verschillende beleidskaders vormen samen de uitwerking van de visie sociaal domein. Om de doelen uit de visie te kunnen uitwerken, beschrijven we de keuzes die voorliggen. In het onderstaande hoofdstuk 'keuzes en ambities' staan deze keuzes beschreven.

Doelen bestaanszekerheid

- **Hilversummers krijgen passende zorg en/of ondersteuning en weten die te vinden.**
- Hilversummers zijn duurzaam aan het werk en/of hebben een zinvolle dag-invulling.
- Hilversummers hebben voldoende middelen van bestaan en doen mee in de samenleving.

Doelen kansengelijkheid

- **Hilversumse kinderen en jongeren groeien gezond en veilig op.**
- **Hilversummers ontwikkelen zich en krijgen onderwijs- en arbeidskansen die bij hen passen.**
- **Hilversumse gezinnen krijgen ondersteuning waar dat nodig is.**

Doelen Sterke buurten

- **Hilversummers hebben een sociaal netwerk en vormen een gemeenschap.**
- **Hilversummers hebben passende en toegankelijke voorzieningen in hun buurt.**
- Hilversummers krijgen ondersteuning om zo lang mogelijk zelfstandig te wonen.

Behalve doelen, bevat de Visie sociaal domein drie kernwaarden: vertrouwen, betrokkenheid en eenvoud. We gaan uit van vertrouwen in onze inwoners en professionals. We zijn als gemeente betrokken bij onze inwoners en zetten in op grotere betrokkenheid van inwoners bij elkaar. Ook werken we vanuit eenvoud: we zijn toegankelijk, transparant in onze communicatie en slagvaardig. In de startnotitie ligt de focus meer op de doelen uit de visie dan op de kernwaarden. De doelen gaan over wat we willen bereiken en de kernwaarden over hoe we dat doen. In het nieuwe jeugdbeleid gaan we uitgebreider in op de kernwaarden.

Keuzemogelijkheden

Hieronder leggen we drie keuzes voor die richtinggevend zijn voor het nieuwe beleidskader Jeugd. Randvoorwaardelijk bij alle keuzes is een integrale samenwerking tussen verschillende domeinen.

We sluiten aan bij de leefwereld van kinderen en jongeren en werken daarom nauw samen met o.a. gezondheid, onderwijs, veiligheid, sport, participatie, schuldhulpverlening en Wmo. Bovendien geldt voor een deel van de kinderen en jongeren die jeugdhulp krijgen, dat opvoed- of opgroeiproblematiek veroorzaakt wordt door onderliggende problematiek (bv. armoede, GGZ-problematiek ouder(s), verslavingsproblematiek). Binnen alle keuzes kijken we ook naar mogelijkheden om innovatieve oplossingen in te zetten bijvoorbeeld door gebruik te maken van technologie.

Gericht op de kern van het probleem inzetten

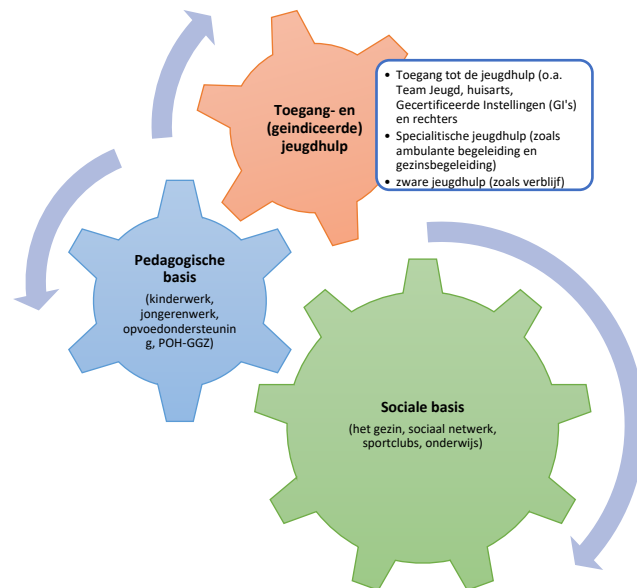
We willen hulp gericht en zo snel mogelijk inzetten op de kern van het probleem. We zetten in op grip en sturing op de wachttijden. We investeren in onze samenwerking met huisartsen en scholen met als doel om kinderen en gezinnen sneller passender hulp te kunnen bieden. Het team Jeugd heeft expertise op alle mogelijkheden in de pedagogische basis en binnen de jeugdhulp, dit willen we door een betere samenwerking goed bekend maken bij de huisartsen. We maken daar concrete afspraken over.

Het nieuwe uitgangspunt is **collectief waar het kan en individueel waar het moet**. Daarnaast zetten we in op normaliseren om specialistische jeugdhulp beschikbaar te houden voor de kinderen die dit het hardst nodig hebben. Ook omdat medicaliseren, door inzet van jeugdhulp, niet altijd het beste is voor een kind. Het gericht inzetten van hulp betekent dat ons aanbod niet in alle wijken evenveel aanwezig is. Inwoners uit wijken waar een specifiek preventief aanbod niet aanwezig is, kunnen gebruik maken van aanbod in aangrenzende wijken. Bovenstaande geeft een niet uitputtend beeld van onderwerpen waarmee we – naast de volgende keuzes - aan de slag gaan binnen het nieuwe beleidskader Jeugd.

De keuzes verschillen in de mate en intensiteit waarin we de pedagogische basis, preventie en de toegang versterken en de mate waarin we uitvoering geven aan de eerder benoemde dikgedrukte doelen van de Visie Sociaal Domein. Hieronder staat een schematische weergave van hoe de sociale basis, de pedagogische basis en de specialistische jeugdhulp met elkaar verbonden zijn.

N.B. In de hierna beschreven keuzeopties respecteren we doorlopend beleid en vigerende regelgeving. Dat geldt ook voor bestaande afspraken met partners over samenwerking, inkoop en subsidies. Indien wenselijk kunnen dit beleid, deze regelgeving en afspraken, wanneer deze aan herziening toe zijn, in lijn gebracht worden met de door de gemeenteraad bepaalde keuzeoptie en het daaruit voortvloeiende beleidskader Jeugd.

Figuur 4: het jeugdveld

Keuze 1 Huidige situatie en aanvulling uit coalitieakkoord

Licht versterken van de pedagogische basis

Vanuit de gemeente zetten we in de huidige situatie – wat betreft de pedagogische basis – in op kinder- en jongerenwerk, gezins- en opvoedcoaches (Jeugd en Gezin) en preventieve activiteiten. Vanuit het coalitieakkoord zijn er additionele middelen voor kinder- en jongerenwerk en leun- en steungezinnen. Hiermee kunnen we licht inzetten op het versterken van de pedagogische basis.

Door preventief te werken investeren we in jeugdigen en beogen we het gebruik van geïndiceerde jeugdhulp af te wenden en verergering van problematiek te voorkomen. Ook willen we hiermee dat het **sociaal netwerk en gemeenschap wordt versterkt**. Echter, de maatschappelijke ontwikkelingen vragen om meer investeren in bepaalde wijken om de **Hilversumse gezinnen ondersteuning te kunnen geven waar dat nodig is**. We verwachten dat de vraag naar jeugdhulp toe blijft nemen. De kosten voor geïndiceerde jeugdhulp zijn fors gestegen, tegelijk zien we dat de investering in de sociale/pedagogische basis in veel mindere mate is gestegen.

Gemeentelijke toegang blijft zoals deze nu is

Op dit moment is er een team van jeugdconsulenten dat de gemeentelijke toegang vormt. Dit team werkt op stedelijk niveau. Als een jeugdige of gezin bij de jeugdconsulent komt, verwijst de jeugdconsulent hem/hen naar ofwel het voorveld of naar geïndiceerde jeugdhulp. **Hilversumse gezinnen krijgen ondersteuning waar dat nodig is**. De jeugdconsulenten zijn geen jeugdhulpverlener en bieden zelf geen (laagdrempelige) behandeling/begeleiding. Er zit dus altijd een schakel en daarmee tijd en overdacht tussen de eerste aanmelding en het inzetten van hulp. In deze keuze blijft de gemeentelijke toegang hetzelfde.

Samenvatting

In deze keuze versterken we de pedagogische basis en preventie deels. De omslag van ZZ naar GG en 'normaliseren' en demedicaliseren kan deels van de grond komen. De vraag naar jeugdhulp blijft naar verwachting toenemen. In deze keuze kunnen we de samenwerking met partners zoals onderwijs, veiligheid en volwassen-ggz voortzetten, maar niet intensiveren.

Keuze 2 Versteven pedagogische basis en gemeentelijke toegang

Medium versteven van de pedagogische basis

De pedagogische basis in Hilversum wordt meer versterkt dan in keuze 1. Het versterken van die pedagogische basis doen we onder andere door de inzet van extra kinder- en jongerenwerkers in de wijken en op scholen zodat **Hilversummers passende en toegankelijke voorzieningen in hun buurt** ter beschikking hebben. We faciliteren dat ouders en gezinnen elkaar weten te vinden en elkaar ondersteunen, zodat zij een **sociaal netwerk vormen en een gemeenschap**. We creëren meer algemene voorzieningen en collectief aanbod voor ouders en jeugdigen met dezelfde hulpvragen. Dit heeft als voordeel dat gezinnen en jeugdigen snel en laagdrempelig worden geholpen zonder dat hier een indicatie voor nodig is en **Hilversumse gezinnen ondersteuning krijgen waar dat nodig is**. De extra hulp die vanuit de pedagogische basis (het voorveld) wordt geboden is preventief, dit betekent dat gebruik van geïndiceerde jeugdhulp mogelijk wordt afgewend en verergering van al bestaande problematiek wordt voorkomen. We investeren gericht in aanbod voor bepaalde wijken, scholen of risicogroepen. En versterken de samenwerking met en tussen voorveld, scholen, maatschappelijke partners en sport(verenigingen).

Gemeentelijke toegang versteven

De gemeentelijke toegang versterken we door het toevoegen van hulpverleners en gezinsregisseurs aan het Team Jeugd. Dit team werkt op stedelijk niveau en dit blijft in dit scenario ook zo. Naast het stellen van indicaties kan er door hulpverleners in het Team Jeugd ook zelf hulp worden verleend. Hiermee beogen we dat lichte hulpvragen sneller en zonder indicatie opgepakt kunnen worden. Hierdoor krijgen **Hilversummers passende zorg en/of ondersteuning en weten die te vinden**. Door hulpverleners toe te voegen aan het Team Jeugd is er betere op- en afschaling mogelijk tussen het voorveld, de toegang en geïndiceerde jeugdhulp.

Samenvatting

In Keuze 2 ondersteunen we jeugdigen sneller en beter met laagdrempelige/indicatieloze ondersteuning. Ook willen we zo de vraag naar geïndiceerde jeugdhulp stabiliseren en zo de investering terug verdienen. De hervormingsagenda stuurt op een team dat zelf indicatieloos hulp verleent. Dit is één van de manieren om beter en sneller passende hulp te kunnen bieden. [Onderzoek van het Verweij Jonker instituut](#) en ervaring uit Gemeente Huizen ondersteunen dit. In deze keuze intensiveren we de samenwerking met het onderwijs, veiligheid, de volwassen-GGZ en het voorveld.

Keuze 3 Sterk versteven van de pedagogische basis en gemeentelijke toegang

Sterk versteven van de pedagogische basis

Deze keuze lijkt op keuze 2 maar het verschil zit in de intensiteit en mate waarop we inzetten op de pedagogische basis en de toegang. In deze keuze zetten we fors meer in op het versterken van de pedagogische basis en het gericht en collectief investeren in preventie. We faciliteren dat ouders en gezinnen elkaar weten te vinden en elkaar ondersteunen, zodat zij een **sociaal netwerk vormen en een gemeenschap**. In deze keuze werken we nog meer aan het intensiveren van de samenwerking

met de het onderwijs, veiligheid, het voorveld, maatschappelijke partners en sport(verenigingen). Juist om zo de toenemende vraag naar jeugdhulp te keren.

Sterk verstevigen van de toegang

Qua gemeentelijke toegang voegen we meer jeugdhulpverleners en gezinsregisseurs toe waardoor expertise direct in huis is. We gaan naar een model waarin er gewerkt wordt vanuit een Team Jeugd dat indicaties afgeeft én voor groot deel bestaat uit hulpverleners die lichte hulpvragen zelf oppakken. Dit team werkt op stedelijk niveau en dit blijft in dit scenario ook zo. Dit zorgt ervoor dat een groot deel van de expertise op één centrale plek is georganiseerd waardoor **Hilversummers passende zorg en/of ondersteuning krijgen en die weten te vinden**. Er kan sneller gestart worden met hulp en er kan sneller geschakeld worden tussen professionals uit de pedagogische basis, de toegang, en de geïndiceerde jeugdhulp.

Samenvatting

In deze keuze ondersteunen we jeugdigen beter door nog meer laagdrempelige/indicatieloze ondersteuning. Ook willen we zo de vraag naar geïndiceerde jeugdhulp stabiliseren en zo de investering terug verdienen. De ervaring in de Gemeente Huizen is dat indicatieloze ondersteuning leidt tot kortere en goedkopere jeugdhulptrajecten. In deze keuze intensiveren we de samenwerking met het onderwijs, veiligheid, de volwassen-GGZ en het voorveld.

In deze keuze werken we proactief aan de voorbereiding van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming.

Keuze	Risico's en voordelen	Kosten	Dekking
Keuze 1: Huidige situatie en licht versterken van de pedagogische basis	Voordelen: Op korte termijn de minste investering. Risico's: We zien de behoefte aan een extra sterke pedagogische basis. Zonder extra investering kan in deze basis minder de vraag van jeugdigen en gezinnen worden opgepakt. Risico is dat lichte problematiek verergert en de jeugdhulpvraag blijft stijgen. Momenteel medicaliseren we als samenleving onnodig problemen die bij het opvoeden en opgroeien horen. Zonder extra investeringen blijft de vraag naar jeugdhulp stijgen en krijgen kinderen onnodig zwaardere jeugdhulp trajecten en eventueel bijbehorend stempel. We zien dat er meer nodig is om de omslag van Zorg en Ziekte (ZZ) naar Gedrag en Gezondheid (GG) normaliseren te maken en aan te sluiten bij de landelijke ontwikkelingen. We bereiden beperkt voor op de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Door autonome ontwikkelingen blijft de vraag naar Jeugdhulp stijgen in een krappe arbeidsmarkt. De kosten geïndiceerde jeugdhulp blijven tevens oplopen.	Vanuit het coalitie akkoord is budget voor: - Leun- en steungezinnen - Extra kinder- en jongerenwerk. De verwachte extra kosten bedragen € 365.000,-. Deze kosten bestaan uit het behouden van activiteiten uit de Actieagenda Nationaal Programma Onderwijs en het Actieplan Jeugd o.a.: - Extra kinder- en jongerenwerk; - Collectief aanbod en pedagogische basis versterken	Reguliere Begroting + coalitiemiddelen + € 365.000,- per jaar extra in de begroting voor 2024.
Keuze 2: Medium verstevigen van de pedagogische basis en de gemeentelijke toegang	Voordelen: Door in het voorveld te investeren worden gezinnen en jeugdigen eerder bereikt en daardoor wordt geïndiceerd jeugdhulp gebruik afgewend en verergering van problematiek voorkomen. We versterken netwerken tussen ouders, jeugdigen en gezinnen onderling, zodat zij elkaar helpen i.p.v. een beroep op jeugdhulp te doen. We zetten, vanuit de Visie Sociaal Domein, in op de beweging van ZZ naar GG.	Vanuit het coalitie akkoord is budget voor: - Leun- en steungezinnen - Extra kinder- en jongerenwerk. De verwachte extra kosten bedragen € 550.000,-. Deze kosten bestaan uit: - Extra kinder-, en jongerenwerk in de wijk en op school (o.a. NPO en Actieplan Jeugd) - Algemene voorzieningen en collectief aanbod - Pedagogische basis versterken	Reguliere begroting + coalitiemiddelen + € 550.000,- per jaar extra in de begroting voor 2024. De verwachting is dat deze kosten zich op termijn terugverdienen.

	Door een sterkere toegang waarbij het Team Jeugd zelf hulpverleent, kan er sneller en/of passender hulp starten. Er wordt beter op en afgeschaald tussen het voorveld, toegang en geïndiceerde jeugdhulp. De vraag naar geïndiceerde jeugdhulp (en de kosten) stabiliseert of neemt af. We geven invulling aan de hervormingsagenda en het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Risico's: Door het organiseren van een sterke pedagogische basis komt ondersteuning dicht bij gezinnen en jeugdig. We zijn beter benaderbaar en professionals signaleren mogelijk meer, dit kan leiden tot extra gebruik van jeugdhulp. We zijn daar alert op. De Hervormingsagenda en Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming zijn nog in ontwikkeling en daarom kunnen de eisen, bijv. over hoe een lokaal team eruit moet zien, nog veranderen.	- Versterken samenwerking professionals - Uitwerken landelijke ontwikkelingen Toekomstscenario en Hervormingsagenda - Verstevigen toegang	
Keuze 3: Sterk verstevigen van de pedagogische basis en de gemeentelijke toegang	Voordelen: Door in het voorveld te investeren worden gezinnen en jeugdigen eerder bereikt en daardoor wordt geïndiceerd jeugdhulp gebruik afgewend. Hierdoor wordt verergering van problematiek voorkomen. We versterken netwerken tussen ouders, jeugdigen en gezinnen onderling, zodat zij elkaar helpen i.p.v. een beroep op jeugdhulp te doen. Een Team Jeugd zorgt ervoor dat een groot deel van de expertise op één centrale plek is georganiseerd. Hier kunnen gezinnen en jeugdigen eenvoudig terecht met al hun vragen. Er kan sneller gestart worden met hulp en er kan sneller geschakeld worden tussen professionals uit de pedagogische basis en de geïndiceerde jeugdhulp. We spelen optimaal in op de beweging van ZZ naar GG en op de landelijke ontwikkelingen.	Vanuit het coalitie akkoord is budget voor: - Leun- en steungezinnen - Extra kinder- en jongerenwerk. We verwachte kosten bedragen € 850.000. Deze kosten bestaan uit: - Extra kinder-, en jongerenwerk in de wijk en op school (o.a. NPO en Actieplan Jeugd) - Algemene voorzieningen en collectief aanbod - Pedagogische basis versterken - Versterken samenwerking professionals - Verstevigen toegang - Uitwerken landelijke ontwikkelingen Toekomstscenario en Hervormingsagenda Het extra in vergelijking met scenario 2 is dat we op alle bovenstaande punten meer inzetten.	Reguliere begroting + coalitiemiddelen + € 850.000,- extra per jaar in de begroting voor 2024. De verwachting is dat deze kosten zich op termijn terugverdienen.

	We geven invulling aan de hervormingsagenda en het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Risico's: We hebben te maken met een krappe arbeidsmarkt en met een Team Jeugd is er sprake van concurrentie met zorgaanbieders. Het hervormen van de toegang vraagt een investering terwijl de uitkomst onzeker is. De Hervormingsagenda en Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming zijn nog in ontwikkeling en daarom kunnen de eisen, bijv. over hoe een lokaal team eruit moet zien, nog veranderen.		
--	--	--	--

Voorkeursvariant

Het college adviseert te starten met **keuze 2**. Bij positieve evaluatie na 2 jaar kunnen we overgaan naar **keuze 3**. Deze zorgvuldige aanpak sluit aan bij de gewenste beweging van Ziekte en Zorg naar Gedrag en Gezondheid.

Ook sluit dit aan bij onze kernwaarde **eenvoud** voor de inwoner. We versterken de ondersteuning in de wijk en dichtbij de jeugdigen en gezinnen, en zorgen voor hulpverleners die snel en zonder indicatie werken. Op deze manier kan de Hilversummer sneller geholpen worden. Dit sluit aan bij de kernwaarde **betrokkenheid**. We werken op basis van **vertrouwen**. Inwoners helpen elkaar en professionals kunnen hierin een ondersteunende/faciliterende rol hebben.

We verwachten in 2027 financieel resultaat van dit beleid, waardoor op dat moment overwogen kan worden om het jaarlijkse budget uit keuze 2 of 3 te verlagen naar het huidige budget + coalitie middelen + de extra € 365.000,- (keuze 1).

We volgen de effecten/resultaten die plaats vinden op basis van de ingezette koers. We verwachten dat we tot en met 2024 nodig hebben om alles goed in te richten en vanaf 2025 verwachten we de eerste resultaten te zien.

Monitoren en sturen op effecten

Monitoring in het bredere sociaal domein en ook op het gebied van de Wmo is complex, doordat er vele partijen zijn die op verschillende manieren met elkaar verbonden zijn. Er zijn veel verschillende andere factoren van invloed, en daarmee zijn causale verbanden moeilijk te leggen. Indicatoren geven een beeld van hoe gemeente Hilversum ervoor staat, maar het is altijd nodig om - in samenwerking met anderen - de cijfers te duiden.

Binnen het Sociaal Domein maken we een Doelen-Inspanningen-Netwerk (DIN), waarin de relatie tussen doelen en activiteiten worden gevisualiseerd. Dit proces wordt doorlopen om de samenhang en afhankelijkheden tussen de doelen uit de visie en de doelen en activiteiten binnen de beleidskaders inzichtelijk te maken en aan elkaar te verbinden.

De DIN ondersteunt het proces van monitoren en sturen, omdat het dwingt om duidelijke doelstellingen te definiëren, de voortgang van activiteiten te volgen, knelpunten en risico's te identificeren, beleidsinterventies te plannen en implementeren en communicatie en samenwerking te bevorderen tussen betrokken partijen. De doelstellingen vertalen we naar begrotingsindicatoren. Op deze manier kunnen we de raad structureel informeren over de voortgang om zo hun kaderstellende- en controlerende taak te versterken.

Financiën

Op dit moment geven we ruim € 23 miljoen (jaar 2022) uit aan geïndiceerde jeugdhulp. De begroting voor 2023 bedraagt € 24,4 miljoen.

Een minder groot bedrag gaat naar het voorveld. Ter vergelijking: we geven circa 1,1 miljoen uit aan kinder- en jongerenwerk (2021). Een gemiddeld individueel jeugdhulptraject kost circa € 11.000,- variërend van een Basis GGZ-traject van € 5.000,- tot een verblijfstraject van circa € 100.000,- per jaar. In 2022 waren er 2740 unieke jeugdigen met geïndiceerde jeugdhulp.

We zien dat er vernieuwing nodig is om in de toekomst gezinnen en jeugdigen passender hulp te bieden. We willen de omslag maken van ZZ naar GG en de vraag naar jeugdhulp keren.

Op basis van de startnotities wordt nu geen begrotingswijziging voorgesteld. Wel zijn in beide notities kostenonderbouwingen bij de verschillende keuzenopties uitgewerkt. Afhankelijk van de gekozen richting van de raad zullen de financiële consequenties verwerkt worden in de programmabegroting 2024, zoals in november aan de raad wordt aangeboden.

Omdat het een startnotitie betreft zijn de onderstaande bedragen met name indicatief. Bij de uitwerking in het uiteindelijke beleidskader kunnen deze nog in de verdeling afwijken.

Keuze 1

Omschrijving	2024	2025	2026	2027
Extra kinder- en jongerenwerk*	250.000	250.000	250.000	250.000
Versterken preventief aanbod en pedagogische basis*	115.000	115.000	115.000	115.000
Totaal extra keuze 1	365.000	365.000	365.000	365.000

*Deze activiteiten werden voorheen incidenteel gefinancierd vanuit NPO-middelen en coronaherstel agenda.

Vanuit de coronaherstel agenda en de NPO-middelen is extra ingezet op kinder- en jongerenwerk en het versterken van preventief aanbod en pedagogische basis. Deze middelen waren incidenteel en bij keuze 1 worden deze deels gecontinueerd in de jaren 2024 en verder.

Keuze 2

Omschrijving	2024	2025	2026	2027
Extra kinder- en jongerenwerk *	250.000	250.000	250.000	250.000
Versterken preventief aanbod en pedagogische basis *	115.000	115.000	115.000	115.000
Algemene voorzieningen en collectief aanbod	50.000	50.000	50.000	50.000
Versterken samenwerking professionals	30.000	30.000	30.000	30.000
Uitwerken landelijke ontwikkelingen	30.000	30.000	30.000	30.000
Verstevigen gemeentelijke toegang	75.000	75.000	75.000	75.000
Totaal extra keuze 1	550.000	550.000	550.000	550.000

*Deze activiteiten werden voorheen incidenteel gefinancierd vanuit NPO-middelen en coronaherstel agenda.

Voor keuze 2 is keuze 1 uitgebreid met het versterken van de gemeentelijke toegang, het uitbreiden van algemene voorziening/collectief aanbod. Daarnaast wordt ingezet op de samenwerking met professionals en het uitwerken van landelijke ontwikkelingen.

Keuze 3

Omschrijving	2024	2025	2026	2027
Extra kinder- en jongerenwerk*	300.000	300.000	300.000	300.000
Versterken preventief aanbod en pedagogische basis*	200.000	200.000	200.000	200.000
Algemene voorzieningen en collectief aanbod	150.000	150.000	150.000	150.000
Versterken samenwerking professionals	50.000	50.000	50.000	50.000
Uitwerken landelijke ontwikkelingen	50.000	50.000	50.000	50.000
Verstevigen gemeentelijke toegang	100.000	100.000	100.000	100.000
Totaal extra keuze 1	850.000	850.000	850.000	850.000

*Deze activiteiten werden voorheen incidenteel gefinancierd vanuit NPO-middelen en coronaherstel agenda.

Bij keuze 3 worden alle activiteiten uit keuze 1 en 2 geïntensiveerd.

We vragen de raad keuze 2 uit te werken in nieuw beleid en de financiële consequenties mee te nemen in de begroting 2024. We verwachten in 2027 financieel resultaat van dit beleid, waardoor op dat moment overwogen kan worden om het jaarlijkse budget uit keuze 2 of 3 te verlagen naar het huidige budget + coalitie middelen + de extra € 365.000,- (keuze 1).

Coalitieakkoord

Vanuit het onderdeel 'Zorgzaam Hilversum' uit het coalitieakkoord is er vanaf 2024 circa € 300.000-€ 350.000 beschikbaar voor meer opvoedcoaches en kinder- en jongerenwerkers in de wijk en bij scholen, pleegzorg en leun- en steungezinnen en het versterken van de samenwerking met huisartsen. Echter er zijn voor Jeugd geen corona-middelen meer. Daarom is in de voorjaarsnota € 90.000,- opgenomen voor voortzetten kinder-, en jongerenwerk. Dit betekent ook dat bij keuze 1 de huidige inzet kinder- en jongerenwerk die is gestart ten tijde van corona kan worden voortgezet vanaf 2024.

Rijksmiddelen

Voor alle drie de keuzes geldt dat vanuit de Brede-SPUK-regeling (Specifieke Uitkering voor gemeenten voor preventietaken), IZA (Integraal Zorg Akkoord) en GALA (Gezond en Actief Leef Akkoord) er beperkt middelen beschikbaar komen voor jeugd voor gemeenten. Deze hebben als doel om de beweging van zorg naar welzijn te bespoedigen. De landelijke Hervormingsagenda zet tegelijkertijd in op een besparingsopgave voor gemeenten.

Beheersbaarheid en voorspelbaarheid

In het begin van de decentralisaties is de beheersbaarheid en voorspelbaarheid van de zorgkosten een grote opgave gebleken. De afgelopen jaren is de grip hierop verhoogd en zien we duidelijk verbeteringen. Wij blijven inzetten om de beheersbaarheid en voorspelbaarheid van de zorgkosten te vergoten. De voorgelegde keuzes dragen hieraan bij.

Relatie met de visie, ander beleid en het coalitieakkoord

We willen binnen de Gemeente Hilversum nog beter verbinding zoeken en integraal werken aan vraagstukken. Om dit te kunnen doen wordt een verbinding gelegd tussen het nieuwe beleidskader Jeugd en relevante andere beleidskaders. Hoe deze integrale samenwerking eruit ziet wordt verder uitgewerkt in het beleidskader Jeugd. Hierbij wordt in ieder geval verbinding gelegd met de volgende beleidskaders:

- Coalitieakkoord Hilversum 2022-2026 'Hilversum Koesteren'
- Visie Sociaal Domein 'Wij zijn Hilversum'
- Hilversumse Educatieve Agenda 2021-2024
- Startnotitie 'Beleidskader Wmo-Samenleving' 2024-2030
- Hilversum Integraal Veiligheidsplan 2018-2022
- Hervormingsagenda, toekomstscenario kind- en gezinsbescherming en Integraal Zorg Akkoord (IZA)
- Ondersteuningsplan van samenwerkingsverbanden voor Primair- en Voortgezet Onderwijs Unita en Qinas voor de periode 2022-2026
- Nota Sport en bewegen 2016 t/m 2020
- Uitvoeringsnotitie Buurten 3.0

Betrokkenen en participatie

We betrekken interne- en externe partners bij het proces om te komen tot het nieuwe beleidskader Jeugd. We gaan, zoals we ook in ons reguliere werk doen, in gesprek met ouders en jongeren. We betrekken professionals uit onze eigen organisatie en uit het jeugdveld. Hieronder staat een overzicht van de belangrijkste gesprekken die we voeren met partners.

Inwoners Hilversum

- Ouders van jeugdigen in jeugdhulp en jeugdigen
- Jongeren via het jongerenwerk Versa Welzijn
- Kindergemeenteraad (groep 7/8)

Organisaties

- Zes grootste zorgaanbieders
- Versa
- Jeugd en Gezin
- Rhogo (huisartsen)
- Samenwerkingsverbanden voor het Primair- en Voortgezet Onderwijs
- Adviesraad Sociaal Domein
- Gooi en Vechtstreek

Afgelegde werkbezoeken ter inspiratie

- Gemeente Utrecht en gemeente Deventer

Tijdljn

Hieronder de tijdljn voor het nieuwe beleidskader Jeugd:

Wat	Datum
Inspiratiesessie met commissie- en raadsleden	30 maart 2023
Commissiebehandeling startnotitie	28 juni 2023
Raadsbehandeling voor vaststelling startnotitie	19 juli 2023
Beeldvormende sessie (BVS) over jeugdbeleid	20 september
Commissiebehandeling jeugdbeleid	22 november 2023
Raadsbehandeling jeugdbeleid	13 december 2023